

MUNCA ÎN SCHIMBURI ALTERNANTE – PLAN DE INTERVENȚIE – PREVENȚIE

NICULINA CRĂCIUN¹, DORIN IOSIF BARDAC²

¹Doctorand Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, ²Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Cuvinte cheie: munca în schimburi alternante, evaluarea riscurilor, sănătatea și securitatea personalului medico-sanitar

Rezumat: În munca în schimburi alternante, această modalitate de organizare în timp a activității profesionale, apar atât probleme medicale (implicați fiind factorii de risc existenți la locul de muncă) cât și problemele sociale, familiale care pot accentua tensiunea psihică, toate fiind exacerbate sau estompate de capacitatea de adaptare a lucrătorului. Munca în schimburi alternante este reglementată prin prevederile art. 136 din Codul Muncii. Sănătatea și securitatea personalului medico-sanitar, precum și protecția pacienților și a mediului înconjurător trebuie să reprezinte obiectivele țintă ale activității medicale prin creșterea calității actului medical și asigurarea satisfacției pacienților. Problemele de securitate și sănătate în muncă în spital trebuie să fie privite în concordanță cu posibilitățile economice și prioritățile existente.

Keywords: alternating shift work, risk assessment, health and safety health-medical staff

Abstract: In alternating shift work, a way of organizing the professional work, there occur both medical problems (being involved the existing risk factors at work) and social, family problems, which accentuated the physical strain, all being exacerbated or dimmed by the adaptation capacity of the worker. Working in alternating shifts is governed by the provisions of art. 136 of the Romanian Labour Code. The health and safety of the medical personnel and environmental should represent the target objectives of the medical activity through the increase of the quality of care and ensuring patient satisfaction. Issues of safety and health at work in the hospital must be regarded as consistent with the economic possibilities and existing priorities.

INTRODUCERE

În munca în schimburi alternante, această modalitate de organizare în timp a activității profesionale, apar atât probleme medicale (implicați fiind factorii de risc existenți la locul de muncă) cât și problemele sociale, familiale care pot accentua tensiunea psihică, toate fiind exacerbate sau estompate de capacitatea de adaptare a lucrătorului. Munca în schimburi alternante este reglementată prin prevederile art. 136 din Codul muncii.(1)

SCOPUL STUDIULUI

Acest articol își propune să prezinte un plan de intervenție – prevenție care are ca obiectiv îmbunătățirea condițiilor de muncă în instituțiile care acordă îngrijiri medicale. Pentru îmbunătățirea acestor condiții sunt necesare mai multe etape:

- evaluarea riscurilor existente în locurile de muncă analizate;
- propunerea și analiza unor măsuri ce urmează a fi realizate conform unei liste ce conține: costuri, priorități, cronologie de intervenție;(2)
- implementarea măsurilor de îmbunătățire a condițiilor de muncă;
- elaborarea trimestrială a unui raport sectorial;
- raportul anual de activitate.

Cercetarea și monitorizarea accidentelor de muncă, a bolilor profesionale și a bolilor legate de profesie în Spitalul

Județean Târgoviște se efectuează de către Comitetul de securitate și sănătate în muncă. În cadrul instituției analizate nu este însă o monitorizare științifică, consecventă, deoarece Comisia de securitate și sănătate în muncă nu are un medic de Medicina Muncii în componență, din cauza deficitului de medici cu această specialitate. La nivelul județului Dâmbovița există doar 5 medici de Medicina Muncii. Este cunoscut, legiferat faptul că declararea bolilor profesionale și a bolilor legate de profesie poate să o facă numai medicul de Medicina Muncii din ASP, după prealabila cercetare în teren.(3) Managementul modern al unui spital trebuie privit într-o perspectivă sistemică, integratoare, având ca finalitate atât creșterea eficienței și a competitivității în general, cât și asigurarea integrității anatomofuncțională și psihică a angajaților, protecția mediului înconjurător, creșterea calității vieții.(4) Sănătatea și securitatea personalului medico-sanitar, ca și protecția pacienților și a mediului înconjurător să fie percepute ca „scop în sine” al activității medicale, să aibă ca obiectiv creșterea calității actului medical și satisfacția pacienților. Pentru implementarea sistemului de calitate a actului medical se impune:

- creșterea standardelor serviciilor medicale oferite;
- creșterea calității actului managerial;
- adaptarea activității spitalului la cerințele și exigențele pieței;
- eficientizarea resurselor umane;
- asigurarea de resurse proprii;

¹Autor corespondent: Crăciun Niculina, Str. Mihai Popescu, Bl. 33, Sc. B, Ap. 13, Târgoviște, Jud. Dâmbovița, România, E-mail: craciun_veronica@yahoo.com, Tel: +40744 345667

Articol intrat în redacție în 26.04.2013 și acceptat spre publicare în 20.05.2013

ACTA MEDICA TRANSILVANICA Iunie 2013;2(2):60-61

- dezvoltarea sistemului de management al calității serviciilor medicale;
- definirea unei strategii a sistemului informațional;
- evidența strictă a costurilor;
- controlul economico-financiar trimestrial;
- eficientizarea modului de comunicare cu alți factori ai comunității medicale;
- analiza posibilităților de aducere a unor fonduri din exterior;(2)
- implementarea unui sistem viabil de creștere a calității actului medical;
- implementarea unor măsuri ergonomice;
- formarea personalului pentru cerințele locului de muncă pentru care a fost angajat;
- măsuri de protecție a mediului;
- aplicarea unor măsuri de excludere (acolo unde se poate) sau de diminuare a acțiunii factorilor de risc profesional asupra organismului;(5)
- pentru profilaxia accidentelor de muncă și a pericolelor de infectare este necesar ca la locurile de muncă să fie strict respectate normele de securitate și sănătate în muncă, inclusiv cele referitoare la igiena personală.(6)

Pentru a se realiza aceste obiective este nevoie de un plan de conducere și organizare performant în domeniul sănătății și securității în muncă, ca un obiectiv important al politicii manageriale a spitalului. Implementarea sistemului de calitate a actului medical este un deziderat necesar la nivelul Spitalului Județean Târgoviște; formarea continuă a personalului, instruirea periodică cu tematică, verificarea cunoștințelor personalului medical.(7) Profilaxia morbidității generale și profesionale a lucrătorilor din sectorul sanitar se poate realiza prin crearea condițiilor optime de protecția muncii:

- o excluderea sau diminuarea pe cât posibil a factorilor nocivi din mediul de muncă;
- o stabilirea măsurilor de organizare rațională a regimului de muncă și odihnă în raport cu specificul activității fiecărui grup profesional;
- o implementarea unor măsuri ergonomice (crearea unor condiții confortabile de lucru – mobilier ergonomic, evitarea curenților de aer, iluminat adecvat etc).(8)
- o organizarea pauzelor pe parcursul turei prin odihnă activă-pasivă, alimentație rațională și la timp, evitarea exceselor alimentare și a stimulentele, relaxare psihoemoțională;(9)
- o aplicarea unor măsuri eficiente pentru îndepărtarea precoce a bolilor cronice;
- o aplicarea cu strictețe a normelor de securitate și sănătate în muncă, inclusiv cele referitoare la igiena personală.(10)

CONCLUZII

Managementul Spitalului Județean Târgoviște trebuie abordat într-o perspectivă sistemică, integratoare, având ca finalitate atât creșterea eficienței și a competitivității, cât și asigurarea integrității anatomo-morfofuncționale și psihice a angajaților, protecția mediului înconjurător, creșterea calității vieții. Sănătatea și securitatea personalului medico-sanitar, precum și protecția pacienților și a mediului înconjurător trebuie să reprezinte obiectivele țintă ale activității medicale prin creșterea calității actului medical și asigurarea satisfacției pacienților. Problemele de securitate și sănătate în muncă în spital trebuie să privească în concordanță cu posibilitățile economice și prioritățile existente. Necunoașterea factorilor de risc și a patologiei profesionale a personalului medico-sanitar din sectorul spitalicesc se datorează, în mare măsură, lipsei structurilor adecvate de monitorizare a factorilor de risc și a stării de sănătate a personalului. Spitalul Județean este un spital

vechi, care prezintă o multitudine de deficiențe de ordin structural și funcțional, generatoare de factori de risc profesional. Factorii de risc cel mai frecvent întâlniți în acest spital sunt reprezentați de:

- suprasolicitarea neuropsihică (stress);
 - factori biologici;
 - factori fizico-chimici etc.
- Riscurile de îmbolnăvire cele mai mari s-au înregistrat la:
- unitatea de primiri urgențe;
 - ATI;
 - secțiile care necesită gărzi.

Pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă într-un mediu specific cum este spitalul, este necesară o bună cunoaștere a categoriilor de priorități, o formă eficientă de organizare a muncii, identificarea și evaluarea riscurilor și mai ales a riscurilor noi. Este cunoscut faptul că lucrătorii din spital sunt expuși la diverși factori nocivi combinați în același loc de muncă (suprasolicitarea neuropsihosenzorială, fizică, a atenției, agenți chimici, biologici etc.).(11)

Munca în schimburi alternante, cu gărzi de noapte, poate cauza o serie de probleme de sănătate și crește stresul în muncă. Principalii factori de risc sunt:

- gradul înalt de suprasolicitare neuroemoțională;
- suprasolicitări musculare statice de lungă durată;(8)
- suprasolicitări vizuale, auditive, senzoriale;
- agenți chimici, biologici, fizici;
- regim de muncă și odihnă inadecvat;
- munca în schimburi;
- lipsa posibilităților de recuperare după procesul de muncă;
- stresul sau agresiunile cauzate de pacienți sau însoțitorii violenți ai acestora;
- relații interpersonale deficiente;
- poziții de lucru vicioase.

Monitorizarea acestor factori de risc din mediul spitalicesc este necesară pentru stabilirea unor standarde și norme.

REFERINȚE

1. Codul Muncii.
2. Dăscălescu A. Efecte economice ale accidentelor de muncă, București, Ed. INID; 1991.
3. Pauncu AE. Bolile profesionale la personalul medical” Revista Romană de Medicina Muncii. 2000;50(1-2).
4. Directiva-cadru 89/391/CEE privind introducerea de măsuri pentru încurajarea îmbunătățirilor în domeniul sănătății și securității în muncă.
5. Bardac DI. Elemente de medicina muncii și boli profesionale, Sibiu, Ed. Eranoss; 2005.
6. Todea A. Morbiditatea profesională în România față în față cu cea europeană, București, Ed. Fundatiei România de mâine; 2006.
7. Todea A. Boli profesionale în actualitate, București, Ed. Viața Medicală Românească; 2000.
8. Pauncu EA. Aspecte de suprasolicitare musculoscheletală la personalul medico-sanitar, Revista Română de medicina muncii, Timișoara, Ed. Orizonturi universitare. 2000;50(1-2):15-21.
9. Niculescu T. Manual de patologie profesională, București, Ed. Medicală; 1995;1.
10. Toma I. Medicina muncii, Craiova, Ed. MEDMUN; 1992.
11. Cocîrlă A. Manual de medicina muncii, București; 2003.